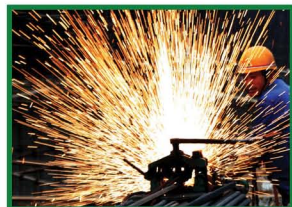

تولید آمار

مرکز آمار ایران بر اساس ماده ۳ قانون مصوب سال ۱۳۵۳، موظف به انجام سرشماری‌های عمومی و آمارگیری‌های نمونه‌ای در زمینه‌های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و سیاسی به منظور تهیه آمارهای لازم برای تأمین پیش‌نیازهای برنامه‌ریزی و هدف‌های برنامه‌های عمرانی کشور و همچنین تهیه محاسبات ملی و شاخص قیمت‌ها است. در این سال در زمینه تولید آمار اقدامات مرکز به شرح زیر بوده است:

◆ طرح‌های آمارگیری

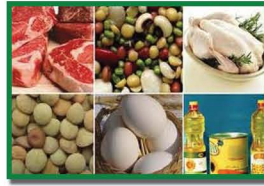
در چارچوب برنامه ملی آمار کشور، به منظور تولید آمار در بخش‌های مختلف اقتصادی، صنعت، معدن، کشاورزی، بازرگانی، خدمات، مسکن و خانوار ۳۵ طرح آماری و جمع‌آوری اطلاعات به اجرا گذاشته شد. همچنین با تأکید رئیس محترم مرکز، به منظور کاهش هزینه‌های اجرا و تسریع در استخراج نتایج در اجرای برخی از طرح‌ها تبلت^۱ جایگزین پرسشنامه‌های فیزیکی شده است. نتایج این طرح‌ها در قالب نشریه و نیز از طریق درگاه ملی آمار قابل دسترس می‌باشد. عناوین و خلاصه اطلاعات هر یک از طرح‌های آماری اجرا شده در سال ۱۳۹۱ به شرح زیر است:

آمارگیری از نیروی کار

برنامه‌ریزی، ارزیابی و تحلیل سیاست‌های اقتصادی کشور در زمینه بازار کار، اجرای طرح آمارگیری نیروی کار را ضروری می‌سازد. هدف کلی از اجرای این طرح، شناخت ساختار و وضعیت جاری نیروی کار و تغییرات آن است. این هدف از طریق «برآورد فصلی و سالانه شاخص‌های نیروی کار»، «برآورد سالانه جمعیت‌های نیروی کار در سطح کل کشور و استان‌ها»، «برآورد تغییرات فصلی و سالانه شاخص‌های نیروی کار در سطح کل کشور» و همچنین «برآورد تغییرات سالانه شاخص‌های نیروی کار در سطح استان‌ها» تأمین می‌شود. برای اجرای این آمارگیری به بیش از ۱۸۷ هزار خانوار نمونه مراجعه و از طریق مصاحبه با خانوار و تکمیل پرسشنامه، اطلاعات مربوط به وضعیت اشتغال افراد ۱۰ ساله و بیش‌تر جمع‌آوری می‌شود. نتایج این طرح علاوه بر تأمین نیازهای بخش برنامه‌ریزی کشور در زمینه بازار کار، برای تعیین جایگاه کشور بین سایر کشورهای جهان، مورد استفاده قرار می‌گیرد. اجرای این طرح به صورت فصلی و انتشار نتایج آن به صورت فصلی و سالانه است.

آمارگیری از هزینه و درآمد خانوار

نتایج این طرح آمارگیری در بررسی الگوی مصرفی خانوارها، مطالعه روند مصرف کالاها و خدمات، ارزیابی آثار سیاست‌های اقتصادی در زمینه تأمین عدالت اجتماعی، بررسی توزیع درآمد و امکانات و تسهیلات خانوارها، مطالعه روابط متقابل ویژگی‌های اجتماعی- اقتصادی خانوارها، فراهم آوردن امکان بررسی خانوارهای زیر خط فقر کاربرد دارد. علاوه بر آن نقش مهم نتایج آن در تأمین اطلاعات مورد نیاز حساب‌های ملی و منطقه‌ای، اهمیت بسیار این طرح به خصوص در بررسی‌ها و برنامه‌ریزی‌های اقتصادی- اجتماعی کشور را نشان می‌دهد. نتایج این طرح در تصمیم‌گیری‌ها، برنامه‌ریزی‌ها و پژوهش‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی مورد استفاده سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان و پژوهشگران کشور قرار می‌گیرد. برای اجرای این طرح به حدود ۴۰ هزار خانوار مراجعه و از طریق مصاحبه با خانوار و تکمیل پرسشنامه، اطلاعات مربوط به خصوصیات اجتماعی- اقتصادی خانوار، هزینه‌های خوراک و غیرخوراک و درآمد خانوار جمع‌آوری می‌شود. در این طرح، اندازه نمونه با در نظر گرفتن خطای نسبی کمتر از ۱۰ درصد یا ضریب تغییرات کمتر از ۵ درصد، به گونه‌ای بهینه شده است که متوسط هزینه‌های کل، متوسط هزینه‌های خوراک و دخانی، متوسط هزینه‌های غیرخوراک و درآمد خانوارها با دقت بالا قابل برآورد باشد. همچنین همراه با ارائه نتایج طرح، «ضریب تغییرات» برآورد انواع هزینه‌های خوراک و غیرخوراک و درآمد خانوارها محاسبه و ارائه می‌شود. به این ترتیب کاربران نتایج می‌توانند با محاسبه بازه اطمینان برآوردها، در مورد استفاده یا عدم استفاده از آن‌ها، آگاهانه تصمیم‌گیری کنند. تغییرات مورد نیاز در راستای بهبود طراحی و اجرای طرح، پس از مطالعات و بررسی‌های لازم و تطبیق با استانداردها و توصیه‌های بین‌المللی، توسط کارشناسان مربوطه اعمال می‌شود.

آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیش‌تر

هدف اصلی از طراحی و اجرای این طرح تهیه زمینه اطلاعاتی مناسب از ویژگی‌های کارگاه‌های صنعتی، جهت برنامه‌ریزی توسعه صنعتی و اتخاذ سیاست‌های اقتصادی و ارزیابی نتایج حاصل از اجرای برنامه‌های توسعه صنعتی و اعمال سیاست‌های اقتصادی است. این طرح اولین بار در سال ۱۳۵۱ از کارگاه‌های صنعتی دارای ۱۰ نفر کارکن و بیش‌تر به صورت سرشماری به اجرا درآمد و تا سال ۱۳۶۶ هر سال اجرا شده است. از آن سال به بعد، این طرح به صورت نمونه‌گیری اجرا می‌شود. داده‌های این طرح از طریق مصاحبه با کارگاه (واحد آماری) و تکمیل پرسشنامه جمع‌آوری شد. همچنین طرح آمارگیری تفصیلی برای استفاده در تهیه جداول داده- ستانده سال ۱۳۹۰ به اجرا درآمد.

استخراج و انتشار نتایج مقدار مصرف انرژی در طرح «آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر»

به منظور محاسبه مقدار مصرف انرژی کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیشتر، اطلاعات مورد نیاز شامل مقدار و ارزش سوخت از پرسشنامه طرح آمارگیری مربوطه اخذ شده است. اطلاعات مذکور پس از یکسان‌سازی واحدهای آماری برحسب انواع مصرف سوخت، برای سال‌های ۱۳۸۲ تا ۱۳۸۹ در قالب نشریه‌ای منتشر و در سایت مرکز نیز ارائه شده است.

آمارگیری از معادن در حال بهره‌برداری کشور

هدف اصلی از طراحی و اجرای این طرح، تهیه اطلاعات جامع و بهنگام از ویژگی‌های معادن در حال بهره‌برداری کشور، برای برنامه‌ریزی توسعه و اتخاذ سیاست‌های اقتصادی و ارزیابی نتایج حاصل از اجرای برنامه‌های توسعه به ویژه توسعه بخش معدن می‌باشد. در طرح آمارگیری از معادن در حال بهره‌برداری کشور سال ۱۳۹۱ تمامی معادن متشکل کشور که در سال ۱۳۹۰ در حال بهره‌برداری بوده‌اند (به استثنای معادن شن و ماسه) به صورت سرشماری و معادن شن و ماسه به روش نمونه‌ای مورد آمارگیری قرار گرفته‌اند. همچنین طرح آمارگیری تفصیلی برای استفاده در تهیه جداول داده-ستانده سال ۱۳۹۰ به اجرا در آمد.

استخراج و انتشار نتایج ویژگی‌های محیط‌زیستی معادن در حال بهره‌برداری کشور

به منظور تهیه آمارهای محیط‌زیست معادن در حال بهره‌برداری کشور، اقلام محیط‌زیستی شامل شاخص‌های بهداشت، ایمنی و محیط‌زیست از پرسشنامه‌های طرح معدن سال‌های ۱۳۸۹ و ۱۳۹۰ (اطلاعات ۱۳۸۸ و ۱۳۸۹) استخراج شده و در قالب دو نشریه مجزا برای اولین بار منتشر و در سایت مرکز نیز ارائه شده است. شایان ذکر است در نشریه سال ۱۳۸۹، بررسی مقایسه‌ای آمار ویژگی‌های محیط‌زیستی معادن در حال بهره‌برداری کشور نیز صورت گرفته است.

آمارگیری از «کارگاه‌های خدمات انبارداری»، «مؤسسات ترخیص کالا» و «بنگاه‌های معاملات ملکی»

هدف از اجرای این طرح‌ها، تأمین داده‌های مورد نیاز تهیه حساب‌های ملی و منطقه‌ای سال ۱۳۹۰ است. این طرح‌ها هر سه سال یک بار اجرا و پرسشنامه‌های مربوط به آن از طریق مصاحبه حضوری با واحد آماری (کارگاه، مؤسسه، بنگاه) تکمیل می‌شود.

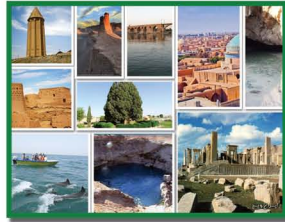
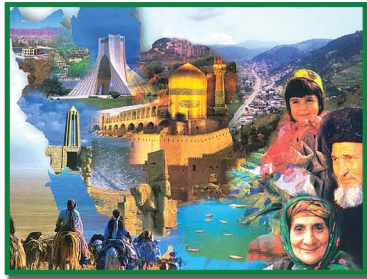
آمارگیری از «دستمزد نیروی انسانی شاغل»، «کرایه ماشین آلات منتخب» و «قیمت مصالح ساختمانی»

سه طرح فوق، اولین بار در سال ۱۳۶۵ توسط مرکز آمار ایران تهیه و در همه استان‌های کشور به صورت فصلی اجرا و نتایج آن به صورت نشریات شش‌ماهه و سالانه منتشر شد. هدف از اجرای این آمارگیری‌ها، برآورد هزینه طرح‌های عمرانی و پرداخت هزینه آن‌ها، بررسی روند تغییر قیمت‌ها و عوامل مؤثر بر افزایش آن‌ها به منظور کنترل قیمت‌ها است.

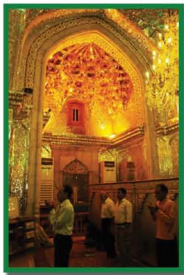
اطلاعات دو طرح آمارگیری از «دستمزد نیروی انسانی شاغل در طرح‌های عمرانی» و «کرایه ماشین‌آلات منتخب مورد استفاده در طرح‌های عمرانی» به طریق اینترنتی و اطلاعات طرح آمارگیری از «قیمت مصالح ساختمانی مورد نیاز طرح‌های عمرانی» از طریق مصاحبه و با استفاده از دستگاه دستیار دیجیتال شخصی^۱ جمع‌آوری می‌شود. نتایج حاصل از این طرح‌ها، هر شش ماه یک بار منتشر می‌شود.

آمارگیری از گردشگران ملی

هدف کلی از اجرای این طرح تهیه آمار و اطلاعات مربوط به گردشگری خانوارهای کشور در سال ۱۳۹۱ است. در سال ۱۳۸۷ به دلیل فقدان آمارهای رسمی قابل اعتماد در زمینه گردشگری از یک سو و نیاز برنامه‌ریزان از سوی دیگر، اولین اجرای این طرح صورت گرفت. در این طرح با مراجعه به خانوارهای نمونه و مصاحبه با افراد مطلع، اطلاعاتی در مورد ویژگی‌های سفر از جمله تعداد سفر، نوع سفر (با اقامت شبانه و بدون اقامت شبانه)، هدف اصلی سفر (دیدار بستگان و دوستان، گردش و تفریح، درمان، آموزش، زیارت و ...)، نوع اقامتگاه گردشگران (منزل بستگان و آشنایان، اقامتگاه‌های عمومی، چادر و کمپ شخصی و ...)، هزینه‌های سفر و ... جمع‌آوری می‌شود. نتایج حاصل از این طرح در سطح کل کشور منتشر می‌شود.

آمارگیری از اماکن ارائه‌دهنده خدمات دینی و مذهبی

این طرح در سال‌های ۱۳۸۰-۱۳۷۶ و ۱۳۸۳ به منظور تهیه حساب‌های اقتصادی و در سال ۱۳۸۱ ویژه جداول داده-ستانده اجرا شده است. در سال ۱۳۹۱ این طرح برای اولین بار با استفاده از تبلت و با مراجعه به مساجد، مصلی‌ها، حسینیه‌ها، بقاع متبرکه، کلیساها و ... و با هدف شناخت و بررسی مشخصات کلی این اماکن، برآورد ارزش مصارف واسطه، ارزش ستانده، ارزش افزوده، میزان تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در سطح استان و برآورد نیروی انسانی فعال در اماکن دینی و مذهبی به اجرا در آمد.

آمارگیری از کارگاه‌های آموزشی

این طرح در سال‌های ۱۳۶۸، ۱۳۷۴، ۱۳۷۸، ۱۳۷۹، ۱۳۸۰، ۱۳۸۳ و ۱۳۸۶ با هدف تهیه حساب‌های اقتصادی و در سال ۱۳۸۱ ویژه جداول داده-ستانده اجرا شده است. در سال ۱۳۹۱ این طرح برای اولین بار با استفاده از ابزار تبلت با مراجعه به کارگاه‌های آموزش علوم دینی، قرآن و معارف، زبان‌های خارجی، تقویت دروس و آماده‌سازی برای کنکور، آموزش رایانه و برنامه‌نویسی، حسابداری، آموزش رانندگی و ... بر اساس طبقه‌بندی بین‌المللی فعالیت‌های اقتصادی-ویرایش چهارم به اجرا در آمد. هدف از اجرای این طرح برآورد ارزش افزوده، میزان تشکیل سرمایه ثابت، میزان هزینه‌های مصارف واسطه‌ای و نیز ارزش ستانده در سطح کل کشور می‌باشد.

^۱Personal Digital Assistant(PDA)

این طرح در سال‌های ۱۳۷۰، ۱۳۷۶، ۱۳۷۷، ۱۳۷۸، ۱۳۷۹، ۱۳۸۲، ۱۳۸۶ و ۱۳۸۸ با هدف تهیه حساب‌های اقتصادی و در سال ۱۳۸۱ ویژه جداول داده- ستانده اجرا شده است. در این طرح به اقامتگاه‌های عمومی مراجعه می‌شود و اطلاعاتی در زمینه ظرفیت اقامتگاه‌ها (تعداد اتاق، آپارتمان، تخت، سوئیت و ویلا)، تعداد مسافران و نفر- شب اقامت در فصول مختلف و امکانات و تسهیلات اقامتی و ... با هدف شناسایی دقیق اقامتگاه‌ها و نیز برآورد ارزش مصارف واسطه، ارزش ستانده، ارزش افزوده، میزان تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در سطح استان و برآورد نیروی انسانی فعال در اقامتگاه‌های عمومی جمع‌آوری می‌شود.

آمارگیری تفصیلی از فعالیت‌های زراعت، باغداری، دامداری سنتی و پرورش طیور خانگی کشور

طرح آمارگیری تفصیلی از فعالیت‌های زراعت، باغداری، دامداری سنتی و پرورش طیور خانگی در سال‌های ۱۳۶۹ و ۱۳۸۱ برای استفاده در جداول داده- ستانده سال‌های ۱۳۶۵ و ۱۳۸۰ به اجرا درآمد. طرح آمارگیری تفصیلی از فعالیت‌های زراعت، باغداری، دامداری سنتی و پرورش طیور خانگی کشور- ۱۳۹۱ (ویژه جدول داده- ستانده) با استفاده از چارچوب حاصل از اجرای سرشماری عمومی کشاورزی ۱۳۸۲ طراحی و به روش آمارگیری نمونه‌ای در سال ۱۳۹۱ اجرا شد. نتایج این طرح به تفکیک استان استخراج شده است و نتایج حاصل از آن در تهیه جداول داده- ستانده مورد استفاده قرار می‌گیرد.

سرشماری از مرغداری‌های پرورش مرغ گوشتی و تخمگذار کشور

در بین شش فعالیت موجود در صنعت مرغداری کشور، دو رشته فعالیت پرورش مرغ گوشتی و پرورش مرغ تخمگذار از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. به نحوی که دستاورد تولیدات این واحدها در تأمین بخش قابل توجهی از نیازهای پروتئین حیوانی جامعه نقش اساسی دارد. بر این اساس مرکز آمار ایران به منظور پاسخگویی به نیاز کاربران برای اولین بار آمارگیری از فعالیت پرورش مرغ گوشتی را در سال ۱۳۶۴ و آمارگیری از مرغداری‌های تخمگذار را از سال ۱۳۶۵ آغاز کرده و تاکنون طی ۱۰ نوبت طرح‌های آمارگیری مختلف از رشته فعالیت‌های مذکور در قالب طرح‌های سرشماری و آمارگیری‌های نمونه‌ای به مرحله اجرا در آورده و نتایج آن را منتشر کرده است.

سرشماری از مؤسسات پرورش قارچ خوراکی

هدف از سرشماری از این مؤسسات، جمع‌آوری و انتشار اطلاعات آماری لازم برای شناخت این فعالیت به منظور برنامه‌ریزی و انجام بررسی‌های اقتصادی و محاسبه ارزش افزوده بخش کشاورزی است. این طرح در سال‌های ۱۳۸۰ و ۱۳۸۵ به مرحله اجرا در آمده است. در این طرح اطلاعات مربوط به آدرس واحدهای پرورش قارچ خوراکی و آدرس دفتر مرکزی، مشخصات کلی واحدهای پرورش قارچ (نوع فعالیت، روش پرورش قارچ، ظرفیت تولید و ...)، مقدار مصرف نهاده‌ها و ارزش آن‌ها، مقدار تولیدات و متوسط قیمت فروش آن‌ها، تعداد شاغلان و پرداختی‌ها به آن‌ها، پرداختی‌های دریافتی‌های واحدهای پرورش قارچ خوراکی و ارزش سرمایه‌گذاری جمع‌آوری شده است. نوع آمارگیری در این طرح به صورت سرشماری و سطح انتشار اطلاعات در سطح استان می‌باشد.

آزمایش سرشماری عمومی کشاورزی

هدف از سرشماری عمومی کشاورزی، جمع‌آوری اطلاعات مربوط به فعالیت‌های کشاورزی تمام بهره‌بردارهای کشاورزی کشور است. تجارب و توصیه‌های سازمان‌های آماری و کشاورزی بین‌المللی، انجام سرشماری‌های کشاورزی را در فواصل زمانی ۵ یا ۱۰ ساله ضروری می‌نماید. در ایران اولین آمارگیری کشاورزی در سطح کشور به روش نمونه‌گیری در سال ۱۳۳۹ اجرا شد. در سال ۱۳۵۲ اولین سرشماری کشاورزی در سطح مناطق روستایی کشور به اجرا درآمد. در سال ۱۳۶۷ اولین سرشماری عمومی کشاورزی با مراجعه به تمامی خانوارهای ساکن و غیرساکن و شرکت‌های رسمی و مؤسسه‌های عمومی در مناطق شهری و روستایی اجرا شد. دومین سرشماری عمومی کشاورزی به فاصله پنج سال از سرشماری قبلی در سال ۱۳۷۲ و سومین سرشماری ده سال پس از آن در سال ۱۳۸۲ اجرا شد. بر این اساس مقرر شد چهارمین سرشماری عمومی کشاورزی در سال ۱۳۹۳ به مرحله اجرا در آید. با توجه به توصیه‌های بین‌المللی مبنی بر اجرای آزمایش‌های سرشماری قبل از اجرای سرشماری اصلی، اولین آزمایش سرشماری در پاییز سال ۱۳۹۱ و در سطح ۳ استان اجرا شد. در این آمارگیری، برای اولین بار در تاریخ آمارگیری‌های مرکز آمار ایران پرسشنامه‌ها و فرم‌های کاغذی حذف و از دستگاه تبلت به منظور جمع‌آوری اطلاعات کشاورزی خانوارها و شرکت‌ها و مؤسسات عمومی و همچنین ادیت‌های کنترلی اطلاعات استفاده شد. هدف از اجرای آزمایش‌های سرشماری در این مرحله، تست نرم‌افزارهای ورود و ادیت اطلاعات در تبلت، نحوه عملکرد تبلت، مدت زمان تکمیل اطلاعات

بهره‌برداری‌های کشاورزی، وضعیت فعالیت‌های کشاورزی در مناطق آزمایش سرشماری و نحوه همکاری پاسخگویان با سازمان اجرایی آزمایش سرشماری بوده است. بر این اساس مقرر شد دومین آزمایش نیز به منظور انجام بررسی‌های نهایی و آماده‌سازی برای اجرای سرشماری عمومی کشاورزی سال ۱۳۹۳ در سال ۱۳۹۲ اجرا شود.

طرح جمع‌آوری اطلاعات « قیمت و اجاره مسکن در نقاط شهری کشور » و « قیمت و اجاره مسکن در شهر تهران »

هدف از اجرای این طرح‌ها، برآورد متوسط قیمت خرید و فروش قطعی و نیز اجاره بهای یک متر مربع زیربنای واحدهای مسکونی در سطح مناطق شهرداری شهر تهران و سایر نقاط شهری کشور در سطوح جغرافیایی و دوره‌های زمانی مختلف است. نتایج حاصل از این طرح‌ها، اطلاعات مورد نیاز برای برنامه‌ریزی در زمینه مسکن را در اختیار برنامه‌ریزان و سیاستگذاران قرار می‌دهد. طی سال‌های ۱۳۸۲-۱۳۷۰ و ۱۳۸۸-۱۳۸۷ طرح‌های آمارگیری فوق توسط مرکز آمار ایران و در چند سال توسط وزارت مسکن و شهرسازی اجرا شد. از سال ۱۳۸۸ شیوه جمع‌آوری اطلاعات تغییر یافته، به گونه‌ای که اطلاعات این طرح‌ها از طریق سامانه ثبتی مدیریت املاک و مستغلات کشور کسب می‌شود. نتایج حاصل از اطلاعات طرح جمع‌آوری اطلاعات قیمت و اجاره مسکن در شهر تهران به صورت فصلی و نتایج حاصل از اطلاعات طرح جمع‌آوری اطلاعات قیمت و اجاره مسکن در نقاط شهری کشور هر شش ماه یک بار منتشر می‌شود.

طرح جمع‌آوری اطلاعات پروانه‌های ساختمانی صادره شده توسط شهرداری‌های کشور

طرح جمع‌آوری اطلاعات پروانه‌های ساختمانی صادر شده توسط شهرداری‌های کشور، با هدف اصلی تعیین میزان ساخت و ساز ساختمان در نقاط شهری کشور و نیز تعیین برخی مشخصات آن‌ها از سال ۱۳۵۸ به اجرا گذاشته شده است. نتایج حاصل از این طرح، نیاز برنامه‌ریزان شهری به آمار و اطلاعات در بخش ساختمان و مسکن را با استفاده از جمع‌آوری برخی اطلاعات ثبت شده در پروانه‌های ساختمانی، تأمین می‌کند. این اطلاعات از سال ۱۳۵۸ به صورت سالانه، از سال ۱۳۷۷ تا سال ۱۳۸۸ به صورت شش‌ماهه و از سال ۱۳۸۹ به صورت فصلی منتشر می‌شود.

طرح جمع‌آوری آمار کشتار دام کشتارگاه‌های کشور

طرح جمع‌آوری آمار کشتار دام کشتارگاه‌های کشور از سال ۱۳۴۷ تاکنون همه ساله اجرا و نتایج آن منتشر شده است. هدف از اجرای این طرح جمع‌آوری و ارائه آمار و اطلاعات ضروری برای برنامه‌ریزی، سیاستگذاری، تحقیق، کنترل و هدایت عملیات اجرایی در زمینه فعالیت کشتار دام در کشتارگاه‌های کشور است. اطلاعات آماری به‌دست آمده به منظور محاسبه عرضه سرانه گوشت قرمز، تخمین برخی از اقلام آماری مرتبط با کشتار دام از قبیل پوست، روده و ... تأمین

نیازهای آماری حساب‌های اقتصادی و وضعیت مراعات کشور مورد استفاده قرار می‌گیرد. داده‌های این طرح، ماهانه از طریق ارسال پرسشنامه به تمامی کشتارگاه‌های رسمی تحت پوشش شبکه دامپزشکی کشور تکمیل و توسط آن‌ها جمع‌آوری و به طور سالانه منتشر می‌شود.

آمارگیری از «قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای شهری»، «قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای روستایی» و «اجاره بهای واحدهای مسکونی استیجاری»

سه طرح آمارگیری فوق به منظور محاسبه شاخص قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای شهری و روستایی و نیز قیمت اجاره بهای واحدهای مسکونی استیجاری به صورت ماهانه در سطح کشور اجرا می‌شوند. نتایج حاصل در محاسبه نرخ تورم به کار رفته و به صورت ماهانه و نیز سالانه منتشر می‌شود. در طرح‌های آمارگیری از قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای شهری و آمارگیری از اجاره بهای واحدهای مسکونی استیجاری سال پایه شاخص از ۱۳۸۱ به ۱۰۰=۱۳۹۰ تغییر یافته است.

آمارگیری از قیمت نهاده‌های ساختمان‌های مسکونی شهر تهران

به منظور محاسبه شاخص قیمت تولیدکننده بخش ساختمان‌های مسکونی شهر تهران این طرح از سال ۱۳۸۸ اجرا شده است. این طرح تا شش‌ماهه اول سال ۱۳۹۱ به صورت ماهانه و از شش‌ماهه دوم سال ۱۳۹۱ به صورت فصلی اجرا می‌شود.

آمارگیری از قیمت تولیدکننده بخش صنعت

این طرح به منظور تهیه شاخص قیمت تولیدکننده بخش صنعت توسط مرکز آمار ایران اولین بار در سال ۱۳۷۴ به اجرا در آمد و پس از آن به صورت ماهانه در ۳۰ استان کشور (به جز استان کهگیلویه و بویراحمد) به طور منظم به اجرا در آمده است. شاخص‌های مربوط به این طرح تا شش‌ماهه اول سال ۱۳۹۱، به صورت ماهانه و سالانه منتشر شد. پس از آن به دلیل اجرای فصلی طرح نتایج به صورت فصلی و سالانه منتشر خواهد شد.

آمارگیری از قیمت تولیدکننده بخش معدن

در سال ۱۳۸۱ همزمان با تغییر سال پایه شاخص‌های قیمت موجود، مرکز آمار اقدام به گسترش شاخص‌های مورد محاسبه نمود و شاخص قیمت تولیدکننده بخش معدن را برای اولین بار محاسبه کرد. اجرای طرح در ابتدا فصلی و بعد به اجرای ماهانه تبدیل شد ولی نتایج طرح به طور ماهانه تا شش‌ماهه اول سال ۱۳۹۱ منتشر شد. از شش‌ماهه دوم سال ۱۳۹۱ اجرای طرح دوباره به فصلی تبدیل شد و مقرر گردید پس از آن به دلیل اجرای فصلی طرح نتایج به صورت فصلی و سالانه منتشر شود.

آمارگیری از قیمت فروش محصولات و هزینه خدمات کشاورزی در مناطق روستایی کشور

اجرای این طرح از سال ۱۳۵۳ در مناطق روستایی کشور شروع و نتایج آن به صورت متوسط قیمت فروش و هزینه خدمات کشاورزی در مناطق روستایی از سال ۱۳۵۳ تاکنون تهیه و منتشر شده است.

آمارگیری از قیمت تولیدکننده محصولات مرغداری‌های صنعتی کشور

این طرح از سال ۱۳۸۸ در ۳۰ استان کشور به منظور محاسبه شاخص قیمت تولیدکننده محصولات گاوداری‌های صنعتی، به صورت فصلی اجرا شده است. طرح یاد شده از سال ۱۳۹۰ به علت منفک شدن استان البرز از تهران در سطح ۳۱ استان اجرا شده است. شاخص‌های حاصل از نتایج این طرح به صورت فصلی و سالانه منتشر می‌شود.

آمارگیری از قیمت تولیدکننده گاوداری‌های صنعتی کشور

از سال ۱۳۸۱، همزمان با تغییر سال پایه شاخص‌های قیمت، طرح فوق در ۳۰ استان کشور (از سال ۱۳۹۰ در ۳۱ استان) به صورت فصلی اجرا شده است. شاخص‌های حاصل از نتایج این طرح به صورت فصلی و سالانه منتشر می‌شود.

آمارگیری از قیمت کالاهای صادراتی کشور

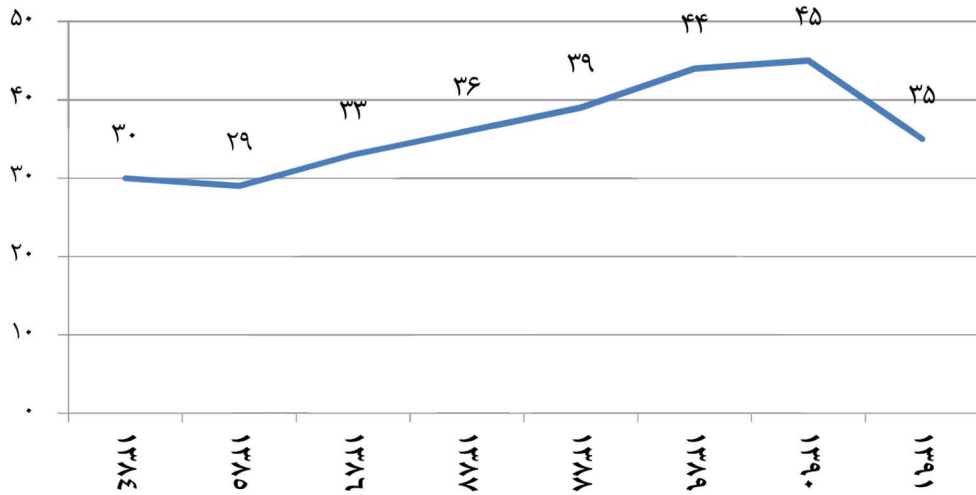
طرح آمارگیری از قیمت کالاهای صادراتی برای محاسبه شاخص قیمت کالاهای صادراتی از سال ۱۳۸۱ به اجرا در آمد. اجرای طرح یاد شده از سال ۱۳۹۱ در ۲۸ استان (بجز استان‌های کهگیلویه و بویراحمد، چهارمحال و بختیاری و البرز) به صورت فصلی اجرا شد و سال پایه شاخص از ۱۳۸۱ به ۱۳۹۰=۱۰۰ تغییر یافت.

«جمع‌آوری اطلاعات بخش خدمات حمل و نقل، انبارداری و ارتباطات» و «آمارگیری از قیمت تولیدکننده بخش خدمات واسطه‌گری‌های مالی» و «جمع‌آوری اطلاعات بخش خدمات املاک و مستغلات و سایر خدمات کسب و کار» و «جمع‌آوری اطلاعات بخش سایر خدمات عمومی، اجتماعی و شخصی» و «آمارگیری از قیمت تولیدکننده بخش خدمات عمده‌فروشی، خرده‌فروشی، تعمیر وسایل نقلیه و لوازم شخصی و خانگی»

پنج طرح فوق به منظور محاسبه شاخص قیمت تولیدکننده بخش خدمات از سال ۱۳۸۸ به بعد هر ساله در ۳۱ استان کشور به اجرا در آمده‌اند. نتایج به دست آمده از اجرای این طرح‌ها به همراه نتایج قیمت‌گیری از خدمات بخش‌های آموزش، بهداشت، هتل و رستوران با عنوان شاخص قیمت تولیدکننده بخش خدمات در سطح کشور بر حسب سال پایه ۱۳۹۰=۱۰۰ در حال محاسبه می‌باشد. در سال ۱۳۹۱ مقدمات اجرای این طرح‌ها برای اولین بار به روش الکترونیکی و با استفاده از تبلت، به صورت یک طرح پایه و پایلوت برای دیگر طرح‌های شاخص قیمت‌ها فراهم شد.

علاوه بر موارد مذکور ۵ طرح آمارگیری دیگر نیز در برنامه عملیاتی مرکز پیش‌بینی شده بود که به دلیل محدودیت‌های ایجاد شده و کاهش بودجه، فعالیت‌های مرتبط با مرحله طراحی آنها انجام و سایر فعالیت‌های دیگر مراحل انجام نشدند. عناوین این طرح‌ها عبارتند از:

- آمارگیری از گذران وقت
- آمارگیری از مولدهای مستقل برق کارگاه‌های صنعتی ۵۰ نفر کارکن و بیش‌تر
- آمارگیری از مولدهای مستقل برق معادن در حال بهره‌برداری کشور
- آمارگیری از ویژگی‌های محیط زیست خانوارهای شهری کشور
- آزمایش آمارگیری از ویژگی‌های محیط زیست مراکز درمانی کشور

شکل ۱- نمودار تعداد طرح‌های آمارگیری اجرا شده توسط مرکز آمار ایران طی سال‌های ۱۳۸۴-۱۳۹۱

◆ تهیه حساب‌های ملی و منطقه‌ای

بر اساس ماده ۳ قانون مرکز آمار ایران، تهیه حساب‌های ملی از مهم‌ترین وظایف مرکز آمار ایران است. در سال ۱۳۹۱ فعالیت‌های زیادی در این زمینه انجام شده است که به طور خلاصه به آن‌ها اشاره می‌شود.

حساب‌های ملی تفصیلی به قیمت‌های جاری و ثابت (قطعی)

هدف از تهیه آمار حساب‌های ملی فراهم کردن شاخص‌های اقتصادی کلیدی نظیر محصول ناخالص داخلی^۱، ارزش افزوده رشته فعالیت‌های اقتصادی، رشد اقتصادی، رشد بخش‌های مختلف اقتصادی، محصول ناخالص داخلی سرانه، درآمد سرانه، مصرف نهایی خصوصی و دولتی، تشکیل سرمایه ثابت ناخالص و ... است که برای ارزیابی عملکرد اقتصادی کشور در یک دوره زمانی یک ساله مورد استفاده قرار می‌گیرد. مرکز آمار ایران همانند ۹۰ درصد کشورهای جهان، که در آن‌ها آمار حساب‌های ملی توسط سازمان‌های آماری تهیه و اعلام می‌شود، از سال ۱۳۷۰ سالانه به طور رسمی اقدام به انتشار آمارهای مزبور کرده است. نتایج قطعی و تفصیلی حساب‌های ملی سال ۱۳۸۹ به تفکیک ارزش افزوده ۷۲ رشته فعالیت اقتصادی و اجزای تقاضای نهایی و نتایج اولیه حساب‌های ملی سال ۱۳۹۰، در سال ۱۳۹۱ تهیه شد.

حساب‌های منطقه‌ای

هدف از تهیه آمار حساب‌های منطقه‌ای اندازه‌گیری محصول ناخالص داخلی ۳۱ استان^۲ کشور و ارزش افزوده فعالیت‌های اقتصادی است. محصول ناخالص داخلی سرانه استان‌ها که از آمار حساب‌های منطقه‌ای قابل محاسبه است یکی از شاخص‌های اندازه‌گیری میزان توسعه‌یافتگی استان‌ها بوده و ابزار مهمی برای برنامه‌ریزی و سیاستگذاری‌های اقتصادی در

^۱ Gross Domestic Product (GDP)

^۲ Gross regional domestic product (GRDP)

سطح استان‌ها به شمار می‌رود. اولین نتایج حساب‌های منطقه‌ای برای ۳۰ استان کشور برای سال ۱۳۷۹ در سال ۱۳۸۲ منتشر شد و از آن به بعد حساب‌های فوق هر ساله با همکاری دفتر آمار و اطلاعات استانداری‌های کشور تهیه و منتشر می‌شود. حساب‌های منطقه‌ای سال ۱۳۸۹ برای همه استان‌ها به تفکیک ۷۲ رشته فعالیت در سال ۱۳۹۱ تهیه شده است.

حساب‌های ملی فصلی

هدف از تهیه آمار حساب‌های فصلی، اندازه‌گیری محصول ناخالص داخلی، ارزش افزوده بخش‌های مختلف اقتصادی، مصرف نهایی خصوصی، مصرف نهایی دولتی، تشکیل سرمایه ثابت، رشد اقتصادی، رشد ارزش افزوده بخش‌های اقتصادی و رشد اجزای تقاضای نهایی به صورت فصلی است. تهیه آمارهای حساب‌های فصلی به منظور بررسی آثار سریع سیاست‌گذاری‌های دولت در رشد اقتصادی و رشد بخش‌های مختلف اقتصادی، ضرورت دارد. حساب‌های فصلی که تا سال ۱۳۸۵ با استفاده از آمار سالانه حساب‌های ملی و شاخص‌های فصلی تهیه می‌شد، از سال ۱۳۸۶ به شیوه‌ای جدید و مستقل از آمار حساب‌های ملی برای سال‌های ۱۳۸۶ الی ۱۳۹۰ تهیه شده است.

حساب‌های بخش تعاون

سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی کشور و نقش مهمی که بر عهده بخش تعاون گذاشته شده است، ضرورت فراهم‌سازی زمینه‌های لازم برای توسعه بخش تعاون در اقتصاد کشور را توجیه می‌کند. توسعه این بخش از اقتصاد کشور و نظارت بر عملکرد آن در وهله اول نیازمند شناسایی وضعیت فعلی و تعیین جایگاه بخش تعاون در اقتصاد ملی است. لزوم شناسایی ابعاد کمی و کیفی این بخش، سبب شد مرکز آمار ایران در چارچوب سیستم حساب‌های ملی سال ۱۹۹۳ و تجدید نظر آن^۱ با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، تهیه حساب‌های اقماری بخش تعاون را در سال ۱۳۸۹ آغاز نماید. بخشی از این فعالیت مشتمل بر مطالعات اولیه، بررسی چارچوب، اجرای طرح‌های آمارگیری و طراحی سامانه جامع حساب‌های اقتصادی بخش تعاون با همکاری وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی و دفترهای مرتبط مرکز آمار ایران در سال ۱۳۹۰ انجام گرفت. استخراج طرح‌های آماری و محاسبات اولیه در سال ۱۳۹۱ شروع شده و گزارش نهایی حساب‌های بخش تعاون تهیه و ارائه شد.

آمارهای مالی دولت

هدف اصلی از تهیه آمارهای مالی دولت ارائه اطلاعات تفصیلی در زمینه هزینه‌ها و درآمدهای دولت در سطوح مختلف فعالیت‌های آن در چارچوب طبقه‌بندی بین‌المللی وظایف دولت است. ترکیب داده‌های حاصل از آمارهای فوق با داده‌های حساب‌های ملی ابزار مهمی برای سیاست‌گذاری‌ها و تحلیل‌های اقتصادی نظیر تعیین اندازه دولت می‌باشد. آمارهای مالی دولت، اولین بار با همکاری پژوهشکده آمار برای سال ۱۳۸۴ تهیه شده است. پس از وقفه‌ای در سال ۱۳۸۸، تهیه سری زمانی آن برای سال‌های ۱۳۸۶ تا ۱۳۸۸ آغاز شد و در سال ۱۳۹۱ علاوه بر اتمام محاسبات سری زمانی مذکور محاسبات برای سال ۱۳۸۹ نیز انجام گرفته است.

^۱System of National Accounts ۲۰۰۸ (SNA۲۰۰۸)

آمار واردات و صادرات گمرک بر حسب طبقه‌بندی‌های بین‌المللی

آمار تفصیلی سالانه و فصلی واردات و صادرات که برای استفاده در تهیه حساب‌های ملی از گمرک جمهوری اسلامی ایران دریافت می‌شود، بر حسب طبقه‌بندی بین‌المللی نظام هماهنگ شده^۱ تنظیم شده است. آمار فوق برای تأمین نیازهای برخی از دستگاه‌های اجرایی نظیر گمرک جمهوری اسلامی ایران و وزارت صنعت، معدن و تجارت بر حسب طبقه‌بندی‌های بین‌المللی رشته فعالیت‌ها^۲ و محصولات^۳ طبقه‌بندی می‌شود. این فعالیت که در گذشته به صورت سالانه برای سال‌های ۱۳۷۸، ۱۳۷۹ و ۱۳۸۰ انجام و پس از آن متوقف شده بود در سال ۱۳۸۸ مجدداً آغاز شد و به صورت فصلی برای سال‌های ۱۳۸۰ الی ۱۳۸۸ تهیه شد. این فعالیت به صورت مستمر در سال‌های بعد نیز ادامه یافته و در سال ۱۳۹۱ نیز آمار فوق برای هر چهار فصل سال تهیه شده است.

جداول داده- ستانده سال ۱۳۹۰

جداول داده- ستانده به عنوان یک ابزار فنی، هم دارای محتوای غنی آماری است و هم به عنوان یک روش، کاربردهای متنوعی در زمینه انواع تحلیل‌های اقتصادی دارد. این جداول مهم‌ترین وسیله برای تهیه حساب‌های ملی است که خلاصه‌ای از سه روش تولید، تقاضای نهایی و درآمد برای محاسبه محصول ناخالص داخلی را ارائه می‌دهند. با توجه به این که تهیه جدول‌های داده- ستانده آماری به طور سالانه و با تفصیل زیاد، نیازمند منابع آماری گسترده، هزینه گزاف و نیروی انسانی فراوانی است، معمولاً تهیه این نوع جداول هر ۱۰ سال یک بار انجام می‌گیرد. با توجه به اهمیت جداول داده- ستانده، مرکز آمار ایران که طبق قانون وظیفه تهیه حساب‌های ملی کشور را به طور رسمی به عهده دارد و به عنوان نهاد رسمی تولید و انتشار آمارهای کشور، که بنا به ماهیت پیشرو بودن آن، همواره در شناخت نیازهای برنامه‌ریزان پیشگام بوده است با آگاهی از نیاز برنامه‌ریزی‌ها و با توجه به الزامات زیر تهیه جداول داده- ستانده سال ۱۳۹۰ را در سال ۱۳۹۱ در دستور کار خود قرار داد.

- نیاز به استفاده در تحلیل‌های طرح هدفمندسازی یارانه‌ها و آزادسازی قیمت‌ها
  - نیاز به تهیه چارچوبی برای وزن دادن‌ها در محاسبه اعداد شاخص
  - نیاز به جداول آماری با داده‌های بهنگام با توجه به این که آخرین جداول مرکز آمار ایران برای سال ۱۳۸۰ تهیه شده است. در همین زمینه مطالعات اولیه برای تهیه این جداول انجام و تصمیم‌های زیر اتخاذ شد:
  - لزوم انطباق با توصیه‌های بین‌المللی و لزوم هماهنگی با تغییرات جدید
  - تعیین طبقه‌بندی‌های مورد استفاده، رشته فعالیت‌های اقتصادی- ویرایش چهارم و محصولات- ویرایش دوم در راستای مشخص کردن سطرها و ستون‌های جدول
  - اعلام طرح‌های مورد نیاز و پرسشنامه‌های اولیه
- برخی از این طرح‌ها در سال ۱۳۹۱ اجرا شده و مقرر شد سایر طرح‌ها پس از بهنگام شدن چارچوب کارگاهی در سال بعد اجرا شود. عناوین طرح‌های تفصیلی اجرا شده به شرح ذیل است:

^۱ Harmonized Commodity Description and Coding System (HS)

^۲ International Standard Industrial Classification of All Economic Activities (ISIC)

^۳ Central Product Classification (CPC)

- آمارگیری از کارگاه‌های صنعتی ۱۰ نفر کارکن و بیش‌تر
- آمارگیری از معادن در حال بهره‌برداری کشور
- آمارگیری از فعالیت‌های زراعت، باغداری، دامداری سنتی و پرورش طیور خانگی کشور

حساب اقماری فناوری اطلاعات و ارتباطات^۱

در اقتصاد مدرن صنعت، فناوری اطلاعات و ارتباطات از اهمیت خاصی برخوردار است. با توجه به اهمیت این بخش و تقاضای مطرح شده از سوی وزارت ارتباطات و فناوری ایران در سال ۱۳۹۱، قراردادی جهت تهیه حساب اقماری فناوری اطلاعات و ارتباطات منعقد گردید. هدف اصلی از این قرارداد ایجاد هماهنگی‌های لازم بین آن وزارتخانه و مرکز آمار ایران و تهیه اسنادی با همکاری مشاوران متخصص وزارتخانه مذکور و مؤسسه پژوهش و فناوری اطلاعات و ارتباطات، به منظور تهیه شاخص‌های فنی و اقتصادی فناوری اطلاعات و ارتباطات می‌باشد. در همین راستا طرح‌های مورد نیاز، پرسشنامه‌های لازم طرح‌ها و اقلام مورد نیاز برای تهیه شاخص‌های این طرح مشخص شد و اقدامات لازم جهت اجرای طرح‌ها صورت گرفت.

◆ تهیه شاخص قیمت‌ها

شاخص قیمت‌ها، علاوه بر ابزار ارزیابی سیاست‌های اقتصادی دولت و بانک مرکزی، نیازهای برنامه‌ریزان اقتصادی، سیاستگذاران و پژوهشگران به منظور استفاده در محاسبه نرخ تورم کشور، محاسبه حساب‌های ملی کشور به قیمت ثابت، درآمد واقعی، هزینه واقعی، قدرت خرید پول و ... را نیز بر آورده می‌کند. قانون مرکز آمار ایران مصوب سال ۱۳۵۳، تهیه شاخص قیمت‌ها را بر عهده مرکز آمار ایران گذاشته است و این مرکز در راستای اجرای این قانون، ۱۸ طرح آمارگیری را با ۱۴۸ دوره اجرا، در استان‌های کشور اجرا می‌کند و بر اساس نتایج آن‌ها، ۱۰ عنوان شاخص در ۳ گروه عمده شاخص قیمت مصرف‌کننده، شاخص قیمت تولیدکننده و سایر شاخص قیمت‌ها، محاسبه و ارائه می‌نماید. جدول ۱ عناوین شاخص قیمت‌ها را به تفکیک سابقه تهیه شاخص و دوره انتشار آن‌ها نشان می‌دهد.

^۱Information and Communications Technology (ICT)

جدول ۱- شاخص‌های تهیه شده توسط مرکز آمار ایران در سال ۱۳۹۱، سابقه و دوره انتشار

گروه شاخص	ردیف	شرح	سابقه تهیه شاخص	دوره انتشار
شاخص قیمت مصرف کننده	۱	شاخص قیمت مصرف کننده خانوارهای شهری	۱۳۷۴	ماهانه
	۲	شاخص قیمت اجاره بهای واحدهای مسکونی استیجاری	۱۳۷۴	ماهانه
	۳	شاخص قیمت مصرف کننده خانوارهای روستایی	۱۳۶۱	ماهانه
	۴	شاخص قیمت مصرف کننده خانوارهای شهری به تفکیک دهک‌های هزینه‌ای	۱۳۹۰	سالانه
	۵	شاخص قیمت مصرف کننده خانوارهای شهری (شاخص ملی)	۱۳۹۰	ماهانه
شاخص قیمت تولید کننده	۱	شاخص قیمت تولید کننده گاوآردی‌های صنعتی	۱۳۸۱	فصلی
	۲	شاخص قیمت تولید کننده مرغداری‌های صنعتی	۱۳۸۸	فصلی
	۳	شاخص قیمت تولید کننده بخش صنعت تا شش ماهه اول سال ۱۳۹۱ ماهانه و از شش ماهه دوم سال ۱۳۹۱ به بعد فصلی	۱۳۷۴	
	۴	شاخص قیمت تولید کننده بخش معدن تا شش ماهه اول سال ۱۳۹۱ ماهانه و از شش ماهه دوم سال ۱۳۹۱ به بعد فصلی	۱۳۸۱	
سایر شاخص قیمت‌ها	۱	شاخص قیمت کالاهای صادراتی	۱۳۸۱	فصلی
متوسط قیمت	۱	متوسط قیمت اقلام مصرفی خانوارهای شهری	۱۳۸۵	ماهانه
	۲	متوسط قیمت اقلام مصرفی خانوارهای روستایی	۱۳۸۵	ماهانه
	۳	متوسط قیمت فروش محصولات و هزینه خدمات کشاورزی	۱۳۵۳	فصلی

تغییر سال پایه شاخص قیمت‌ها از ۱۳۸۱ به ۱۳۹۰

فعالیت‌های تغییر سال پایه که به دلیل تغییر الگوهای تولید و مصرف کشور ضرورت یافته است، از سال ۱۳۸۷ آغاز شد و در سال ۱۳۹۱ در قالب فعالیت‌های زیر ادامه یافت:

- بهنگام‌سازی چارچوب اقلام سبد کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای شهری جهت محاسبه شاخص
- بهنگام‌سازی چارچوب کارگاه‌های خرده‌فروشی و خانوارهای اجاره‌نشین
- تهیه نرم‌افزار محاسبات لازم جهت محاسبه شاخص با سال پایه ۱۰۰ = ۱۳۹۰
- محاسبه شاخص قیمت بر اساس سال پایه ۱۳۹۰
- محاسبه شاخص سال‌های قبل از ۱۳۹۰ بر اساس سال پایه جدید

تغییر سال پایه در دو شاخص قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای شهری و شاخص قیمت کالاهای صادراتی انجام شده است.

◆ تدوین شناسنامه شاخص‌های موضوع ماده ۶۸ قانون برنامه پنجم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران

به موجب ماده ۶۸ قانون برنامه پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران (۱۳۹۴-۱۳۹۰)، مبنی بر تهیه آمار و اطلاعات مورد نیاز برای محاسبه شاخص‌های حوزه‌های تخصصی مختلف، مرکز آمار ایران مکلف است پس از دریافت شناسنامه شاخص‌ها، نسبت به عملیاتی کردن برنامه اجرایی مربوطه، شامل طرح‌های آمارگیری، پایگاه اطلاعات آماری کشور، سامانه‌های اطلاعاتی- عملیاتی و زمان‌بندی اقدام کند و اعتبارات مورد نیاز را حداکثر ظرف ۶ ماه تهیه و به تصویب شورای عالی آمار برساند. دستگاه‌های اجرایی متولی حوزه‌های تخصصی فوق مکلفند شناسنامه‌های مربوط را حداکثر ظرف شش ماه پس از ابلاغ برنامه، به مرکز آمار ایران ارائه نمایند. همچنین یک نفر از اعضای کمیسیون برنامه و بودجه و محاسبات و یک نفر از اعضای کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی به عنوان ناظر در جلسات شورای عالی آمار شرکت می‌کنند. در همین راستا مرکز آمار ایران در مرحله اول در تعامل با دستگاه‌های اجرایی مرتبط و برگزاری جلسات و سمینارها اقدام به شناسایی شاخص‌ها و تهیه پیش‌نویس شناسنامه و دستورالعمل تکمیل آن‌ها در حوزه‌های تخصصی ذیل نمود.

ارزیابی سند چشم‌انداز بیست‌ساله کشور

در زمینه تهیه، تدوین و تصویب شاخص‌های کمی و کلان برنامه‌های توسعه و بودجه‌های سالانه از قبیل نرخ سرمایه‌گذاری، درآمد سرانه، تولید ناخالص ملی، نرخ اشتغال و تورم، کاهش فاصله درآمد میان دهک‌های بالا و پایین جامعه، رشد فرهنگ و آموزش و پژوهش و توانایی‌های دفاعی و امنیتی، متناسب با سیاست‌های توسعه و اهداف و الزامات چشم‌انداز با برگزاری سمینار توجیهی در جهت آشنایی دستگاه‌های اجرایی با وظایف محوله ارتباطات مستمری بین مرکز و دستگاه‌های ذی‌ربط برقرار گردید که منجر به شناسایی ۸۲ شاخص و تهیه شناسنامه برای آن‌ها در این حوزه شد. شایان ذکر است که شناسنامه تهیه شده با الگوی واحد به تمامی دستگاه‌های اجرایی ارسال و دستورالعمل تکمیل شناسنامه‌ها نیز ارائه شده است.

ارزیابی عملکرد قانون برنامه پنجم

در این راستا توجه به اجزا و بخش‌های مختلف دستگاه‌های اجرایی زیرمجموعه دولت و ارزیابی صحیح آن‌ها برای دستیابی به یک ارزیابی کارآمد از عملکرد این دستگاه‌ها ضروری به نظر می‌رسد. در این زمینه با برگزاری سمینار توجیهی در جهت آشنایی دستگاه‌های اجرایی با وظایف محوله ارتباطات مستمری بین مرکز و دستگاه‌های ذی‌ربط برقرار گردید که منجر به شناسایی ۳۳۱ شاخص و تهیه ۲۵۱ شناسنامه برای آن‌ها در این حوزه شد. شایان ذکر است که شناسنامه تهیه شده با الگوی واحد به تمامی دستگاه‌های اجرایی ارسال و دستورالعمل تکمیل شناسنامه‌ها نیز ارائه شده است.

بهره‌وری ملی

فعالیت‌های ارتقای بهره‌وری را باید در دو سطح خرد و کلان انجام داد. بنابراین معرفی شاخص‌ها در این زمینه در راستای برنامه‌های توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور می‌باشد. در این زمینه با برگزاری سمینار توجیهی در جهت آشنایی دستگاه‌های اجرایی با وظایف محوله ارتباطات مستمری بین مرکز و دستگاه‌های ذی‌ربط برقرار گردید که منجر به شناسایی ۲۹۰ شاخص و تهیه شناسنامه برای آن‌ها در این حوزه شد شایان ذکر است که شناسنامه تهیه شده با الگوی واحد به تمامی دستگاه‌های اجرایی ارسال و دستورالعمل تکمیل شناسنامه‌ها نیز ارائه شده است.

توسعه انسانی

شاخص توسعه انسانی، شاخصی ترکیبی است برای سنجیدن موفقیت در هر کشور، در سه معیار پایه از توسعه انسانی: زندگی طولانی و سالم، دسترسی به دانش و معرفت و سطح زندگی مناسب. در این زمینه با برگزاری سمینار توجیهی در جهت آشنایی دستگاه‌های اجرایی با وظایف محوله ارتباطات مستمری بین مرکز و دستگاه‌های ذی‌ربط برقرار گردید که منجر به شناسایی ۳ شاخص و تهیه شناسنامه برای آن‌ها در این حوزه شد. شایان ذکر است که شناسنامه تهیه شده با الگوی واحد به تمامی دستگاه‌های اجرایی ارسال و دستورالعمل تکمیل شناسنامه‌ها نیز ارائه شده است. همچنین در این راستا شاخص‌های جمعیت و توسعه^۱ نیز به تعداد ۴۰ شاخص در این گروه تعریف شده و به صورت نشریه‌ای سالانه منتشر می‌گردد.

الگوی مصرف

به ترکیب و مقدار کالاها و خدماتی که افراد یک جامعه از آن‌ها استفاده می‌نمایند، الگوی مصرف گفته می‌شود. «اصلاح الگوی مصرف» به عنوان یکی از پایه‌های اصلی توسعه اقتصادی از اهمیت بسزایی برخوردار است، به گونه‌ای که حتی افزایش سرانه درآمد ملی نیز بدون آن نمی‌تواند نقش مؤثری در توسعه پایدار ایفا نماید، چرا که اگر الگوی مصرف اصلاح نشود، مصرف بی‌رویه موجب تباهی منابع سرمایه‌گذاری و مانع مشارکت همگان در هزینه‌های عمومی و بهبود توزیع درآمد گردیده و زمینه رشد اقتصادی و رفاه جامعه در بلندمدت از بین خواهد رفت. در این زمینه با برگزاری سمینار توجیهی در جهت آشنایی دستگاه‌های اجرایی با وظایف محوله ارتباطات مستمری بین مرکز و دستگاه‌های ذی‌ربط برقرار گردید که منجر به شناسایی ۵۲ شاخص و تهیه شناسنامه برای آن‌ها در این حوزه شد. شایان ذکر است که شناسنامه تهیه شده با الگوی واحد به همراه دستورالعمل تکمیل شناسنامه‌ها به تمامی دستگاه‌های اجرایی ارسال شد.

^۱International Conference on Population and Development (ICPD)

تدوین استانداردهای ملی

استاندارد، نظمی مبتنی بر نتایج استوار علوم و فنون و تجارب بشری است که به صورت قواعد، مقررات و نظام‌هایی به منظور ایجاد هماهنگی و وحدت، توسعه و تفاهم، تسهیل ارتباطات، صرفه‌جویی کلی در اقتصاد ملی، حفظ سلامت و ایمنی عمومی و گسترش مبادلات بازرگانی داخلی و خارجی به کار می‌رود. در این زمینه با برگزاری سمینار توجیهی در جهت آشنایی دستگاه‌های اجرایی با وظایف محوله ارتباطات مستمری بین مرکز و دستگاه‌های ذی‌ربط برقرار گردید که منجر به شناسایی ۴ شاخص و تهیه شناسنامه برای آن‌ها در این حوزه شد. شایان ذکر است که شناسنامه تهیه شده با الگوی واحد به همراه دستورالعمل تکمیل شناسنامه‌ها به تمامی دستگاه‌های اجرایی ارسال شد.

داده‌های مکانی

داده‌های مکانی^۱ به مجموعه‌ای از داده‌ها گفته می‌شود که بیان‌کننده موقعیت جغرافیایی یک عارضه (طبیعی یا مصنوعی) بر روی زمین باشند. سامانه اطلاعات مکانی یا سیستم اطلاعات جغرافیایی^۲ یک سیستم رایانه‌ای برای مدیریت و تجزیه و تحلیل اطلاعات مکانی بوده که قابلیت جمع‌آوری، ذخیره، تجزیه و تحلیل و نمایش اطلاعات جغرافیایی (مکانی) را دارد. هدف نهایی یک سیستم اطلاعات جغرافیایی، پشتیبانی جهت تصمیم‌گیری‌های پایه‌گذاری شده بر اساس داده‌های مکانی می‌باشد. در این زمینه شناسایی ۴۸۴ شاخص و ۲۹۵ شناسنامه به طور مشترک با حوزه تخصصی آمایش سرزمین تهیه شده است.

آمایش سرزمین

بررسی شاخص‌ها از ابعاد مختلف آمایش سرزمین در راستای توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور، سیاستگذاران و برنامه‌ریزان را در دستیابی به اهداف برنامه‌های توسعه یاری می‌رساند. در این زمینه با برگزاری سمینار توجیهی در جهت آشنایی دستگاه‌های اجرایی با وظایف محوله ارتباطات مستمری بین مرکز و دستگاه‌های ذی‌ربط برقرار گردید که منجر به شناسایی ۴۸۴ شاخص و تهیه ۲۹۵ شناسنامه برای آن‌ها در این حوزه شد. شایان ذکر است که شناسنامه تهیه شده با الگوی واحد به همراه دستورالعمل تکمیل شناسنامه‌ها به تمامی دستگاه‌های اجرایی ارسال شد.

نظام اداری و مدیریت و فناوری اطلاعات

در مبحث فناوری اطلاعات دو رکن اصلی یعنی فناوری و اطلاعات وجود دارد. در این زمینه با برگزاری سمینار توجیهی در جهت آشنایی دستگاه‌های اجرایی با وظایف محوله ارتباطات مستمری بین مرکز و دستگاه‌های ذی‌ربط برقرار گردید که منجر به شناسایی ۲۱ شاخص و تهیه شناسنامه برای آن‌ها در این حوزه شد. شایان ذکر است که شناسنامه تهیه شده با الگوی واحد به همراه دستورالعمل تکمیل شناسنامه‌ها به تمامی دستگاه‌های اجرایی ارسال شد.

اهداف توسعه هزاره^۳

اهداف توسعه هزاره مجموعه هشت هدف مشترک است که در سال ۲۰۰۰ در سازمان ملل متحد بر روی آن‌ها توافق شده است. این اهداف که بایستی تا سال ۲۰۱۵ تأمین شوند عبارتند از:

- ریشه‌کن کردن فقر شدید و گرسنگی
- دستیابی به آموزش ابتدایی همگانی

^۱ Geospatial Data

^۲ Geographic Information Systems (GIS)

^۳ Millennium Development Goals (MDGs)

- ترویج برابری جنسیتی و توانمندسازی زنان
- کاهش مرگ و میر کودکان
- بهبود بهداشت مادران
- مبارزه با ویروس و بیماری ایدز، مالاریا و سایر بیماری‌ها
- تضمین پایداری محیط زیست
- ایجاد مشارکت جهانی برای توسعه

در این زمینه با برگزاری سمینار توجیهی در جهت آشنایی دستگاه‌های اجرایی با وظایف محوله ارتباطات مستمری بین مرکز و دستگاه‌های ذی‌ربط برقرار گردید که منجر به شناسایی ۴۹ شاخص و تهیه ۳۱ شناسنامه برای آن‌ها در این حوزه شد. شایان ذکر است که شناسنامه تهیه شده با الگوی واحد به تمامی دستگاه‌های اجرایی ارسال و دستورالعمل تکمیل شناسنامه‌ها نیز ارائه شده است.

نقشه جامع علمی کشور

نقشه جامع علمی کشور عبارت است از مجموعه‌ای جامع، هماهنگ و پویا از اهداف، سیاست‌ها، ساختارها و الزامات برنامه‌ریزی تحول راهبردی علم، فناوری و نوآوری مبتنی بر ارزش‌های اسلامی- ایرانی و آینده‌نگر برای دستیابی به اهداف چشم‌انداز بیست ساله کشور. در این زمینه با برگزاری سمینار توجیهی در جهت آشنایی دستگاه‌های اجرایی با وظایف محوله، ارتباطات مستمری بین مرکز و دستگاه‌های ذی‌ربط برقرار گردید که منجر به شناسایی ۴۷۵ شاخص و تهیه ۳۰۰ شناسنامه برای آن‌ها در این حوزه شد. شایان ذکر است که شناسنامه تهیه شده با الگوی واحد به همراه دستورالعمل تکمیل شناسنامه‌ها به تمامی دستگاه‌های اجرایی ارسال شد.

الگوی توسعه اسلامی- ایرانی

طراحی شاخص‌های جدید در زمینه الگوی اسلامی- ایرانی پیشرفت و جایگزین کردن آن‌ها دارای اهمیت بسیاری است. در این راستا نخبگان علمی کشور با توجه به الگوهای تعریف شده ذیل بر روی مبانی، راهبردها و اهداف و همچنین شاخص‌ها در حال مطالعه می‌باشند. الگوهای تعریف شده عبارتند از: الگوی فرهنگی، الگوی اجتماعی، الگوی علم و فناوری، الگوی اقتصادی، الگوی سیاسی، الگوی قضایی، الگوی قانون‌گذاری، الگوی مدیریتی، الگوی دفاعی و امنیتی.

◆ سایر فعالیت‌های مربوط به تولید آمار

در راستای تولید آمار، تکمیل فعالیت‌های مرتبط با سرشماری، پاسخگویی به برخی نیازهای آماری در کوچک‌ترین سطح‌های جغرافیایی، تهیه و بهنگام‌سازی چارچوب‌ها و نقشه‌های آماری و فایل‌های جغرافیایی و نیز محاسبه شاخص‌های مورد نیاز از جمله فعالیت‌هایی است که توسط این مرکز انجام شده است:

تکمیل سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۰

در ادامه فعالیت‌های مرتبط با سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۰ اقداماتی در جهت استخراج، ارزیابی و انتشار نتایج سرشماری انجام شد که به شرح زیر می‌باشد:

- تکمیل فعالیت کدگذاری اطلاعات پرسشنامه‌ها
- ادامه فعالیت‌های ادیت و جانپی و تأیید نهایی فایل سرشماری ۱۳۹۰
- بررسی و تحلیل نتایج مقدماتی سرشماری ۱۳۹۰ بر اساس فرم‌های گزارش و سایر منابع آماری

- ارزیابی نظرات استان‌ها در خصوص نتایج مقدماتی سرشماری و مقایسه با سایر منابع جمعیتی و ثبتی
- ارتقای کیفیت نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۰
- بررسی، کنترل و تأیید جداول و خروجی‌های سرشماری ۱۳۹۰
- تهیه و اطلاع‌رسانی نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۰
- تهیه گزارش‌های آماری از نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۰

برآورد جمعیت و خانوار

برای اتخاذ و انتخاب سیاست جمعیتی کشور که هماهنگ و سازگار با برنامه‌های توسعه پایدار کشور باشد، آگاهی از حجم جمعیت، توزیع سنی و جنسی آن و نیز میزان رشد سالانه و چگونگی تغییرات آن و تعداد خانوار، ضروری می‌باشد. از آنجاکه محدوده‌های جغرافیایی کشور از سال ۱۳۸۵ تا سال ۱۳۹۰ همواره با تغییرات بسیار زیادی رو به رو بوده، بنابراین به منظور برآورد جمعیت و خانوار بعد از سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۸۵، پس از همانندسازی تمام شهرستان‌های کشور بر اساس آخرین محدوده تقسیمات کشوری در خرداد ۱۳۹۰، اقدامات زیر در سال ۱۳۹۱ به اجرا در آمد:

- مطالعات مربوط به پیش‌بینی جمعیت و خانوار
- برآورد جمعیت و خانوار مورد نیاز سازمان‌ها و دستگاه‌های داخلی و طرح‌های آماری مرکز در محدوده‌های مختلف جغرافیایی و دوره‌های مختلف زمانی

محاسبه شاخص‌های جمعیت و سلامت

با توجه به نیازهای متعدد کاربران داخل و خارج از مرکز، شاخص‌های مختلفی در زمینه جمعیت و سلامت با روش‌های جدید به شرح زیر تهیه شده است:

- محاسبه شاخص‌های مختلف مرگ و میر (امید به زندگی در بدو تولد، میزان خام مرگ و میر، مرگ و میر کودکان) تا سطح استان و به تفکیک مناطق شهری و روستایی براساس نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۰
- محاسبه شاخص‌های مختلف باروری و ازدواج (میزان باروری کل، میزان خام موالید، میزان باروری ویژه سنی، میانگین سن ازدواج، میانگین سن مادری) تا سطح استان و به تفکیک مناطق شهری و روستایی براساس نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۰
- محاسبه شاخص‌های مختلف مهاجرت (موازنه مهاجرتی، تهیه ماتریس مهاجرت، الگوی سنی مهاجران) تا سطح استان و به تفکیک مناطق شهری و روستایی براساس نتایج سرشماری عمومی نفوس و مسکن سال ۱۳۹۰
- تهیه آمار و اطلاعات سری زمانی شاخص‌های جمعیت، آموزش، فعالیت و ...

فهرست برداری نمونه پایه آمارگیری‌های خانواری

نمونه پایه، نمونه معرف بزرگی است که پس از اتمام هر سرشماری عمومی نفوس و مسکن، بر مبنای اطلاعات حاصل از آن ساخته می‌شود و در فاصله بین دو سرشماری به منظور انتخاب نمونه‌های آمارگیری‌های خانواری مورد استفاده قرار می‌گیرد. استفاده از نمونه پایه می‌تواند منجر به «صرفه‌جویی در زمان و هزینه‌های مربوط به آماده‌سازی چارچوب، انتخاب

نمونه‌ها، تهیه نقشه و بهنگام‌سازی فهرست خانوارها در آمارگیری‌ها، «تسهیل در سازماندهی نیروها و اجرای آمارگیری‌ها» و «انسجام و هماهنگی بین آمارگیری‌ها» شود. با توجه به اجرای سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۰ و آماده شدن فایل آن، برای انتخاب واحدهای نمونه در طرح‌های آمارگیری نیروی کار و هزینه و درآمد خانوار طی پنج سال (۱۳۹۲ تا ۱۳۹۶) نمونه پایه جدیدی در سال ۱۳۹۱ طراحی شد. پس از آن خوشه‌های نمونه پایه بر اساس اطلاعات حاصل از سرشماری تعیین و به منظور بهنگام‌سازی چارچوب حاصل، فهرست‌برداری از خانوارهای ساکن در خوشه‌های نمونه شهری و برخی خوشه‌های نمونه روستایی انجام شد.

بهنگام‌سازی نقشه‌های آماری

اهمیت نقشه و اطلاعات مکانی آماری در کنترل پوشش جغرافیایی و ارتقای کیفیت سرشماری‌ها و طرح‌های آماری نهفته است. تغییرات زیاد محدوده‌های شهری و روستایی، بهنگام‌سازی نقشه‌های آماری را ضروری ساخته است. لذا سالانه ۵۰ درصد از نقشه‌های کشور بهنگام می‌شوند. عملیات میدانی نقشه‌برداری، اصلاح و بهنگام‌سازی نقشه‌های آماری توسط دفترهای آمار و اطلاعات استانداری‌های کشور به دو روش استفاده از تصاویر ماهواره‌ای و نقشه‌برداری زمینی انجام می‌شود، اما لازم است به منظور حفظ مشخصات فنی و کیفیت نقشه‌ها از روش‌های استاندارد و یکسان استفاده کرد. در این راستا مرکز آمار ایران علاوه بر سیاستگذاری، تعیین راهکار، تهیه نرم‌افزار و ارائه دستورالعمل‌های فنی، موظف است بر اجرای صحیح این فعالیت در استان‌ها نظارت نماید. در این راستا سمینار آموزشی و توجیهی بهنگام‌رسانی نقشه‌ها با حضور کارشناسان نقشه دفترهای آمار و اطلاعات استانداری‌های کشور برگزار و از مراحل بهنگام‌رسانی نقشه‌ها بازدیدهای میدانی توسط کارشناسان نقشه این مرکز به عمل آمد و روند بهنگام‌رسانی نقشه‌ها مورد نظارت قرار گرفت.

تهیه فهرست فایل جغرافیایی

اهمیت فایل جغرافیایی به دلیل تهیه آدرس‌های آماری از آن و در نهایت انتشار نتایج سرشماری‌ها بر پایه آدرس‌های مذکور می‌باشد. فایل جغرافیایی هر ساله بهنگام گشته و در اجرای طرح‌های آماری مرکز مورد استفاده قرار می‌گیرد. پس از بهنگام‌سازی نقشه‌های آماری، فهرستی از تمامی نقاط روستایی، شهرها و سطوح تقسیمات کشوری تهیه می‌شود که به نام «فهرست فایل جغرافیایی» در مرکز شناخته شده است. این فهرست بر اساس آخرین مصوبات هیئت محترم دولت و نتایج آخرین بهنگام‌سازی نقشه‌ها، در محدوده‌های زمانی معین تهیه و در هر دوره سرشماری تا سطح حوزه و بلوک تکمیل می‌شود تا در تهیه فرم‌های سرشماری مورد استفاده قرار گیرد. بر این اساس در محدوده‌های آزمایش سرشماری کشاورزی ۱۳۹۱، فهرست فایل جغرافیایی ۱۳۹۰ تهیه و تکمیل شد.

بهنگام‌سازی فهرست نام و نشان بهره‌برداران کشاورزی در شهرهای بزرگ

بهنگام‌سازی فهرست بهره‌برداران کشاورزی در شهرهای بزرگ که به آن‌ها شهرهای منتخب گفته می‌شود، بروزرسانی اطلاعات نام و نشان آن دسته از بهره‌برداران کشاورزی است که تمام یا قسمتی از فعالیت‌های کشاورزی آن‌ها در محدوده

شهرهای منتخب کشور انجام می‌شود. آماده‌سازی فهرست بهره‌برداران کشاورزی این شهرها به عنوان یکی از پیش‌نیازهای اصلی سرشماری عمومی کشاورزی که مقرر شده است در پاییز سال ۱۳۹۳ اجرا شود، به حساب می‌آید. با توجه به این که فهرست‌برداری مکان‌ها برای شناسایی بهره‌برداران کشاورزی در شهرهای بزرگ و شهرهایی که درصد بهره‌برداران کشاورزی در آن‌ها ناچیز است مناسب نمی‌باشد و به عبارتی دیگر فهرست‌برداری مکان‌ها برای شناسایی بهره‌برداران یا بهره‌بردارهای کشاورزی در شهرهای بزرگ به دلیل تعداد اندک بهره‌برداران کشاورزی، به مراتب مشکل‌تر و پرهزینه‌تر از شهرهای کوچک می‌باشد و از طرفی دیگر گستردگی کار به لحاظ زمانی و کنترل عملیات فهرست‌برداری، نیروی انسانی زیاد مورد نیاز، افزایش احتمال بروز خطا در فهرست‌برداری مکان به مکان و عدم توجیه اقتصادی منجر به بررسی و جایگزینی روش‌های دیگر برای تهیه فهرست بهره‌برداران کشاورزی شهرهای بزرگ شده است. در نهایت مقرر شد به منظور کاهش هزینه‌ها در ۲۵۸ شهر کشور که درصد بهره‌برداران کشاورزی آن‌ها کمتر از ۵ درصد است از روش تهیه و بهنگام‌سازی فهرست بهره‌برداران کشاورزی قبل از اجرای سرشماری اصلی استفاده شود. در پی این امر در سال ۱۳۹۱ در شهر لاهیجان با استفاده از فهرست نام و نشان بهره‌برداران کشاورزی ۱۳۸۲ و همچنین فهرست خانوارهای دارای بهره‌بردار کشاورزی حاصل از سرشماری عمومی نفوس و مسکن ۱۳۹۰ این طرح مورد آزمایش قرار گرفت.

تعیین شناسه منحصر به فرد برای کارگاه‌های کشور

بانک اطلاعاتی کسب و کار از جمله بانک‌های اطلاعاتی کلیدی مورد نیاز در اداره کشورها و ابزاری برای پیشرفت و توسعه آن‌ها است. ساخت هر بانک اطلاعاتی نیازمند وجود یک شناسه یکتا به منظور فراهم شدن امکان شناسایی واحدها و تجمیع اطلاعات موجود در پایگاه‌های متفاوت (منابع ثبتی) است. از این رو در بسیاری از کشورها، شناسه‌هایی برای کارگاه‌ها تعریف شده است که ساختارهای متفاوتی دارند. از آن جا که در ایران، شناسه یکتای کسب و کار با اهداف و مشخصات کنونی با پوشش تمامی کارگاه‌ها تعریف و ارائه نشده بود و نیز به موجب تبصره ۲ ماده ۶ برنامه پنج‌ساله آمار کشور (۱۳۹۴-۱۳۹۰) که مرکز آمار ایران را با هماهنگی دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط، مکلف به تعیین شناسه منحصر به فرد برای کارگاه‌های کشور کرده بود این مرکز از ابتدای سال ۱۳۸۹ با تشکیل کمیته «تدوین دستورالعمل اجرایی پیاده‌سازی شناسه یکتا برای کارگاه‌های کشور» متشکل از نمایندگان «مرکز آمار ایران»، «معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری»، «وزارت صنعت، معدن و تجارت»، «وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی»، «سازمان امور مالیاتی کشور» و «مرکز امور اصناف و بازرگانان» نسبت به تعیین و ارائه شناسه مذکور اقدام کرد. کمیته مذکور پس از مطالعه و بررسی تجربیات کشورهای مختلف و شناسه‌های موجود در پایگاه اطلاعات آماری کشور و نیز گزارش‌هایی که از پایگاه‌های اطلاعاتی سازمان امور مالیاتی کشور، مرکز امور اصناف و بازرگانان، شرکت پست جمهوری اسلامی ایران و وزارت صنعت، معدن و تجارت ارائه شده بود و به منظور اجرایی کردن این شناسه، «دستورالعمل اختصاص و تبادل اطلاعات شناسه یکتای کسب و کار» را تهیه و تنظیم کرد. در سال ۱۳۹۱ طبق این دستورالعمل، شناسه یکتای کسب و کار به کارگاه‌های موجود در بانک‌های اطلاعاتی دستگاه‌های اجرایی استان قم به صورت آزمایشی اختصاص یافت.

بهنگام‌سازی چارچوب‌های آماری

چارچوب نمونه‌گیری کارگاهی یکی از مهم‌ترین پیش‌نیازهای اجرای طرح‌های آمارگیری در کشور است. تغییرات زیاد در جامعه کارگاه‌ها موجب شده که کشورها برنامه‌ای برای بهنگام‌سازی چارچوب داشته باشند. با توجه به پیشرفت و توسعه فناوری اطلاعات در نظام اداری، مرکز آمار ایران بهنگام‌سازی چارچوب نمونه‌گیری کارگاهی با استفاده از آمارهای ثبتي را از جمله اهداف خود قرار داد. در این بین یکی از بانک‌های اطلاعاتی کارگاهی دارای پوشش مناسب، فایل کارگاهی پست جمهوری ایران است که بر اساس تفاهم‌نامه مشترک فایل مذکور در اختیار مرکز آمار ایران قرار گرفت و کدگذاری فعالیت اقتصادی و همچنین صحت‌سنجی آن انجام شد. بر اساس نتایج به دست آمده، ۹۰ درصد رکوردهای فایل دارای کد فعالیت اقتصادی شده است. همچنین بررسی نتایج صحت‌سنجی فایل، حاکی از این موضوع است که با بهبود در فرایند بروزرسانی و لینک با فایل کارگاهی سایر دستگاه‌های اجرایی، چارچوب به دست آمده می‌تواند به عنوان چارچوب کارگاهی در نظام آماری کشور مورد استفاده قرار گیرد.

علاوه بر آن به منظور کاهش نرخ عدم تکمیل پرسشنامه‌ها، استفاده از چارچوب‌های بهنگام موجود در دستگاه‌های اجرایی کشور مد نظر این مرکز بوده و در همین راستا چارچوب طرح‌های آمارگیری از کارگاه‌های بزرگ صنعتی، دستمزد نیروی انسانی شاغل در طرح‌های عمرانی و نیز کرایه ماشین‌آلات مورد استفاده در طرح‌های عمرانی بهنگام شدند.

مرکز آمار ایران